

Finansiering och kalkylering

Studiearbete 1	Namn	
	Bostadsadress	
	Postadress	
	Telefon	Personnummer
	Omdöme	Lärarsign.

INT40005B

Elevens kommentarer till läraren

Detta utrymme kan du använda om du vill lämna ett meddelande eller fråga läraren om något.

Lärarens kommentarer till eleven

Finansiering och kalkylering

1. Ett industriföretag hade ett år följande kostnader:

Direkta tillverkningskostnader	1 600 tkr
Rörliga TO	400 tkr
Fast TO	800 tkr
Fasta Affo	990 tkr

Produktionen i företaget uppgick detta år till 80 % av den normala.

- Beräkna normalpålägg i procent för indirekta kostnader. Basen för TO-påläggen är de direkta tillverkningskostnaderna. Basen för Affo-pålägget är hela tillverkningskostnaden.
- Beräkna självkostnaden enligt normalkalkyl för en order vars direkta tillverkningskostnader uppgår till 500 kr.

- 2.

- Beräkna genomsnittlig kostnad per styck med periodkalkylering under följande förutsättningar:

Fasta kostnader	30 000 kr
Rörliga kostnader	80 000 kr
Antal tillverkade enheter	10 000 st

- Beräkna normalkalkylerad kostnad per styck om normal verksamhetsvolym är 12 000 enheter.

3. Ett företag tillverkar produkterna A och B och har för det kommande året budgeterat en tillverkning av 200 A och 400 B.

Företagets budget visas här i sammandrag:

	A	B	Totalt
Direkt material	60 000	140 000	200 000
Direkt lön	280 000	120 000	400 000
MO			40 000
TO			300 000
AO			188 000
FO			94 000

- a) Beräkna det procentuella pålägg som krävs för täckning av MO, TO-, AO- och FO-påläggen.
- b) Upprätta sedan en förkalkyl för de båda produkterna med hjälp av de beräknade påläggen.
- c) Vilket försäljningspris bör sättas var och en av produkterna om företaget vill göra en 10 % vinst?
4. Beräkna fast kostnad per enhet enligt normalkalkyl. Den fasta kostnaden vid periodens slut är 100 000 kr och produktionsvolymen är 11 500 enheter. Normal volym är 10 000 enheter.

Är det under- eller överabsorberade fasta kostnader?

5. ABC-produkter tillverkar olika glasprodukter. Man använder sig av ABC-kalkylering vid fördelning av omkostnaderna.

Omkostnad	Kostnadsdrivare	Totalt
900 000 kr	Antal order	300 st
1 500 000 kr	Antal produkter	50 st
3 200 000 kr	Antal tillverkningstimmar	1 600 h

Beräkna självkostnaden för en glasprodukt enligt följande:

Antal order	20 st
Antal produkter	1 st
Antal tillverkningstimmar	1 200 h
Direkta kostnader	45 000 kr
Antal enheter	3 500 st

6. En norsk cykeltillverkare säljer 12 000 st cyklar per år till en självkostnad av 1 460 kr per cykel.

I Norge har försäljningspriset de senaste åren legat på 2 025 kr per cykel. För närvarandefinns kapacitet för tillverkning av ytterligare 3 000 cyklar per år. Då den norska marknaden är helt mättad skulle denna merproduktion få avsättas i Sverige till ett pris av 1 350 kr per cykel.

Företagets fasta kostnader inom aktuella produktionsintervall uppgår till 7 500 000 kr.

De rörliga kostnaderna är proportionella. Man räknar med en fast särkostnad för att sälja cykeln i Sverige på 900 000 kr per år.

Beräkna hur mycket man totalt vinner eller förlorar på att tillverka ytterligare 3 000 cyklar och sälja dem i Sverige.

Vad är skillnaden mellan rörlig kostnad och särkostnad?

7. Ett företag har under ett år fasta kostnader på 300 000 kr och rörliga kostnader för 550 000 kr. Verklig tillverkningsvolym är 30 000 st och normal tillverkningsvolym är 25 000 st.

- a) Beräkna självkostnaden per styck enligt genomsnittsmetoden.
- b) Beräkna självkostnaden per styck enligt normalmetoden.

8. Ekonomikonsult AB bedriver ekonomisk konsultation. Företaget har 3 konsulter anställda och en sekreterare. En av konsulterna är specialiserad på skattefrågor. För det kommande året har Ekonomikonsult budgeterat följande kostnader

Löner inkl sociala avgifter:

Ingela Lind, skattekonsult	480 000 kr
Pia Ask, ekonomikonsult	390 000 kr
Sara Björk, ekonomikonsult	390 000 kr
Malin Ek, sekreterare	270 000 kr

Övriga kostnader:

Hyror	137 000 kr
Avskrivningar	60 000 kr
Räntor	92 000 kr
Kontorsomkostnader	110 000 kr
Övriga omkostnader	240 000 kr

Konsulterna har en årsarbetstid på 1 700 timmar. En del av tiden går åt till administrativt arbete, interna konferenser och utbildning.

På grund av detta räknar man med att kunna debitera 70 % av årsarbetstiden.

Hur mycket skall Ekonomikonsult AB debitera per konsulttimme för att få täckning för sina kostnader och dessutom få en vinst på 250 000 kr?

Finansiering och kalkylering

Studiearbete 2	Namn	
	Bostadsadress	
	Postadress	
	Telefon	Personnummer
	Omdöme	Lärarsign.

INT40005B

Elevens kommentarer till läraren

Detta utrymme kan du använda om du vill lämna ett meddelande eller fråga läraren om något.

Lärarens kommentarer till eleven

Finansiering och kalkylering

(Bortse från moms på samtliga uppgifter om inget annat anges.)

1. Du har fått tillfälle att köpa en lastbil för 840 000 kr. Betalningsöverskottet beräknas under sex år att uppgå till 200 000 kr per år. Kalkylräntan är 15 % och restvärdet efter sex år är 310 000 kr.

Är det lönsamt att köpa lastbilen?

2. AB Snabb-mat överväger att lansera en ny färdiglagad maträtt. Man beräknar försäljningsvolymen till 40 000 st per år, försäljningspris 45 kr per st och kostnader för råvaror 15 kr per st.

För att kunna tillverka den nya produkten måste man anskaffa en maskin, som i inköp kostar 526 000 kr. Denna maskin beräknas kunna vara i drift i fem år, varefter den anses värdelös. De årliga driftskostnaderna för maskinen beräknas till 160 000 kr.

Bör man börja tillverka den nya maträtten? Kalkylräntan är 15 %.

3. Från två olika maskinleverantörer har AB Delta erhållit anbud på en maskin, som skall användas vid tillverkning av skruvar. Följande data gäller:

Maskin	Alfa	Beta
Inköpspris	300 000 kr	150 000 kr
Årlig driftskostnad	35 000 kr	75 000 kr
Ekonomisk livslängd	10 år	6 år

Båda två maskinerna har tillräcklig kapacitet. Försäljningsintäkterna beräknas till 150 000 kr/år.

Vilken maskin bör AB Delta välja om kalkylräntan är 18 %?

4. Firma Näckrosen väljer mellan att anskaffa maskin A eller B. Maskin A medför en grundinvestering på 400 000 kr och leder till en kostnadsbesparing på 80 000 kr/år. Maskin B kräver en grundinvestering på 600 000 kr och ger en kostnadsbesparing på 120 000 kr/år. Kalkylräntan är 15 %, maskinernas livslängd 8 år och restvärdet är 0. Visa vilken maskin som är mest lönsam med hjälp av pay-off-metoden, nuvärdemetoden och annuitetsmetoden.

5. AB Kalkylator har expanderat kraftligt under senare år och anser sig bli ha för små lagerutrymmen. En ombyggnad av nuvarande lokaler har kostnadsberäknats till 1 080 000 kr och livslängden på byggnaderna bedöms till 10 år. Under samma tidsperiod finns möjlighet att hyra lagerutrymme till en engångskostnad av 780 000 kr. Denna lokal ligger emellertid några kilometer från företagets fabriker och en merkostnad för transporter på 15 000 kr per år beräknas uppstå.

Vilket alternativ bör man välja om kalkylräntan i företaget är 18 %?

6. AB Konserva skall tillverka en ny köttkonserv. Årsproduktionen beräknas bli 1 000 000 st. Man överväger om man skall köpa råmaterial och tillverka förpackningarna själv eller köpa förpackningar utifrån.

Om förpackningarna skall tillverkas inom företaget måste en specialmaskin anskaffas för 1 150 000 kr. Den beräknas ha en ekonomisk livslängd på 5 år. Inget skrotvärde. För att sköta maskinen behövs en person. Lön och sociala avgifter för denna uppgår till 240 000 kr. De årliga driftutbetalningarna för maskinen uppgår till 26 000 kr. Råmaterialet till förpackningarna kostar 100 kr per 1 000 st förpackningar.

Färdiga förpackningar som köps utifrån kostar 800 kr per 1 000 st.

Vilket alternativ är lönsammast och hur stor blir skillnaden?

Du får svara med antingen skillnaden i årskostnad eller skillnaden i nuvärdemetoden eller annuitetsmetoden.

Kalkylränta 10 %.

7. AB Keramikprodukter funderar på att köpa en ny ugn för 250 000 kr. Inbetalningsöverskottet per år beräknas bli 80 000 kr. Livslängden är 10 år och restvärdet är noll.
- Beräkna investeringens internränta.
 - Ska investeringen genomföras om kalkylräntan är 18%?

8. Telefon AB tillverkar och säljer telefoner. Man har två modeller på programmet, Standard och Lyx.

Arbetstiden på monteringsavdelningen är trång sektor. Att sätta samman en Standard tar 20 min och att sätta samman en Lyx tar 30 min. Totalt antal arbetstimmar per år för dessa produkter har på grund av övrig produktion måst begränsas till 800 timmar.

Per år kan man högst sälja 1 500 st Standard och 900 st Lyx. Priset för en Standard är 640 kr och för en Lyx 800 kr. Kostnaden per enhet är följande:

	Standard	Lyx
Direkt material	196	252
Direkt lön	128	144
Fasta MO	56	76
Rörliga TO	84	128
Fasta TO	34	44
Fasta Affo	40	50

- Beräkna vilken produktkombination man bör välja.
- Beräkna vilket totalt täckningsbidrag denna kombination ger.

9. AB Rex tillverkade under 1999 en produkt som såldes till ett pris av 30 kr.

Antal sålda enheter var 50 000, vilket innebar normalt utnyttjande av företagets produktionsresurser.

För produkten uppgjordes följande kalkyl:

dM	4,50
MO (fast)	0,75
dL	7,50
TO (fasta)	2,25
TO (rörliga)	3,00
Affo (fast)	9,00
Självkostnad	27,00

- a) Beräkna företagets nollpunktsomsättning i kr.
- b) Hur stor är företagets säkerhetsmarginal i %?
- c) Företaget avser att öka sin produktionsvolym till den dubbla, vilket skulle medföra ökade fasta kostnader med 450 000 kr. Hur mycket måste omsättningen i kronor öka, för att det skall vara lönt? (Försäljningspriset oförändrat).
10. AB Standard marknadsför endast en produkt Alfa med en omsättning av 12 000 000 kr år 1999. Alfas pris är 20 kr/st. I företaget funderar man på vilka konsekvenser alternativa prissättningar skulle få.

Hur stor försäljningsökning måste man minst uppnå respektive får försäljningsminskningen maximalt bli för att nettovinsten inte skall minska vid

- a) sänkning av priset med 10 %?
- b) höjning av priset med 10 %?

I båda fallen tänker man sig att öka reklamanslagen med 300 000 kr. De fasta kostnaderna förväntas bli oförändrade (bortsett från ökningen av reklamanslaget). De rörliga kostnaderna är som i ursprungsfallet 12 kr per styck. Nettovinsten 1999 var 1 000 000 kr.

11. En blomsterhandel bedömer att man inför det kommande året kommer att få en omsättning på 3 000 000 kr. Rörelsekostnaderna beräknas till följande belopp:

Löner	790 000,-
Hyror	120 000,-
Avskrivningar	60 000,-
Räntor	75 000,-
Omkostnader	55 000,-

- a) Vilken marginal erfordras för att få täckning för dessa kostnader?
- b) Hur stor blir nettovinsten om marginalen är 40 %?

Finansiering och kalkylering

Studiearbete 3	Namn	
	Bostadsadress	
	Postadress	
	Telefon	Personnummer
	Omdöme	Lärarsign.

INT40005B

Elevens kommentarer till läraren

Detta utrymme kan du använda om du vill lämna ett meddelande eller fråga läraren om något.

Lärarens kommentarer till eleven

Finansiering och kalkylering

1. Handelsföretaget Svensson och Söner planerar att starta en klädbutik och har vid beräkningen av kapitalbehovet utgått från följande förutsättningar under det första året:

- Omsättning 5 300 000 kr
- Marginal 26 %
- Varulagrets omsättningshastighet 9 gånger/år
- Av försäljningen kommer två tredjedelar att ske kontant och en tredjedel att betalas per 30 dagar
- Inköpen betalas per 30 dagar
- Inventarier måste anskaffas för 210 000 kr
- Det behövs en likviditetsreserv på 50 000 kr
- Banken har beviljat ett långfristigt lån på 400 000 kr.

Beräkna det genomsnittliga behovet av eget kapital det första året.

2. Tre kollegor, alla med erfarenhet av praktisk företagsekonomi, tänker starta en mekanisk industri. Efter diskussioner har man kommit fram till följande:

- Anläggningstillgångar för ca 300 000 kr måste köpas.
- Kalkylen för den produkt som ska tillverkas ser ut så här:

Råmaterial	35 kr
Direkt lön	25 kr
Omkostnader	30 kr

Av produkten räknar man med att kunna sälja 75 000 enheter/år.

Övriga förutsättningar:

- Råvaror måste lagras i genomsnitt 10 dagar.
- Beräknad kredittid från leverantörer 20 dagar.
- Produktionsprocessen beräknas ta 4 dagar.
- Färdiga varor lagras i genomsnitt 12 dagar.

- Beräknad kredittid till kunden 15 dagar
- Lön och omkostnader antas uppkomma succesivt under produktionsprocessen.

Beräkna företagets kapitalbehov.

3. Ett företag som tillverkar trädgårdsmöbler har tagit fram följande budgeteringsunderlag inför 1997.

- Företaget beräknar att sälja för 15 600 000 kr.
- All försäljning sker på 30 dagar netto.
- Försäljningen beräknas ske jämnt under året.
- Man beräknar att köpa in varor för 5 700 000 kr jämnt fördelat över året.
- Betalningsvillkoren är 30 dagar netto.
- Varulager beräknas vid årets slut att uppgå till 250 000 kr.
- Personallönerna beräknas brutto 500 000 kr/månaden.
- Personalens skatter uppgår till 30 % av lönesumman.
- Lagstadgad arbetsgivaravgift 33 %.
- Företaget amorterar (25 000 kr/gång) och betalar räntor (12 %) på sina nuvarande lån den 30 juni och 31 december.
- Ägaruttag 40 000 kr per månad.
- Avskrivningar sker med 150 000 kr totalt.
- Från moms, semesterlön bortses.

Företagets balansräkning året före budgetåret har följande utseende:

Tillgångar		Skulder	
Kassa	150 000	Leverantörer	400 000
Kunder	700 000	1) Övriga kortfrist	500 000
Lager	300 000	Inteckn lån	250 000
Invent	<u>350 000</u>	Eget kapital	<u>350 000</u>
	1 500 000		1 500 000

1) Personalskatt 240 kkr och sociala avgifter 260 kkk.

Upprätta en likviditetsbudget!

Likviditetsbudget

Kvartal	1	2	3	4
Inbetalningar				
Summa IN				
Utbetalningar				
Summa UT				
Differens				
Ing. kassa				
Utg. kassa				

4. AB Fiskprodukter säljer djupfryst fisk för 30 kr per paket. Försäljningen uppgår till 415 paket per månad och lagersärkostnaden uppgår till 1,10 per paket och år.

Kostnaden för varje inköp uppgår till 110 kr.
Man har inget buffertlager.

- a) Hur mycket bör man köpa in per gång?
- b) Hur mycket uppgår totalkostnaden till per år?